

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/136/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8022200443
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viola Takáčová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:8022200443.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobkyne: W. K., nar.: XX.XX.XXXX, bytom XXX XX Z. Č.. XX, právne zastúpenej Mgr. Jurajom Berežným, advokátom, Centrálna 2/38, 089 01 Svidník, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom: Ul. 29. augusta 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo dňa 14. júna 2022, č. 2969-15/2022-BA, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 28. marca 2023, č. k. 6Sa/16/2022 - 61, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietla.
II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov kasačného konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

I. Napadnutý rozsudok

1. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) rozsudkom č. k. 6Sa/16/2022-61 zo dňa 28. marca 2023 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) zrušil rozhodnutie žalovanej zo dňa 14. júna 2022, č. 2969-15/2022-BA, (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“) pre nesprávne právne posúdenie veci podľa § 191 ods. 1 písm. c/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Predmetom preskúmania na základe správnej žaloby bolo rozhodnutie žalovanej o tom, že žalobkyňa podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a podľa článku 61 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „Základné nariadenie“) nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

2. Správny súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej preskúmal v intenciách § 13 ods. 5, § 104 ods. 1, § 195 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z. z. a podľa čl. 61 ods. 1 Základného nariadenia a postupom podľa právnej úpravy stanovenom SSP preskúmané rozhodnutie zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

3. Správny súd po preskúmaní veci ustálil, že v posudzovanej veci bolo potrebné posúdiť najmä to, či žalovaný orgán verejnej správy pri svojom rozhodovaní postupoval zákonným spôsobom tak, aby bol naplnený účel zákona č. 461/2003 Z. z., a či bolo dodržané Základné nariadenie a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „Vykonávacie nariadenie“). Z obsahu administratívneho spisu vyplynulo, že žalobkyňa sa od roku 2015 pracovne zdržiavala na území iného členského štátu - Nemecka, po návrate na Slovensko požiadala o dávku v nezamestnanosti dňa 13.07.2020. Od 01.09.2015 do 31.12.2018 bola zamestnaná na dobu určitú, následne od 24.04.2019 do 17.05.2019 opäť na dobu určitú. Od 27.11.2019 do 16.05.2020 bola zamestnaná v spoločnosti Humanus Personalservice, tento pracovný pomer bol na dobu neurčitú, avšak skončil výpoveďou zo strany zamestnanca - žalobkyne. Na území Nemecka bola zamestnaná, takže

daňové povinnosti si plnila na tomto území. V Nemecku pracovala a zdržiavala sa spolu s životným partnerom. Raz mesačne navštevovala svoju rodinu - rodičov a sestru na Slovensku. Počas dovolenky sa zdržiavala v mieste svojho trvalého bydliska na Slovensku, neskôr v mieste kúpy nehnuteľnosti - obci Beňadikovec. Na území Nemecka si väzby nevytvárala. V Nemecku mala ubytovanie zabezpečené pracovnou agentúrou, bývala v hotelovej izbe s partnerom a s ostatnými kolegami. Na Slovensku vlastní nehnuteľnosť na bývanie v podiele 1/2, ktorú nadobudla kúpou v roku 2019. Na nehnuteľnosti vlastníacej na Slovensku od roku 2019 vykonávala spoločne s partnerom - spoluvlastníkom rekonštrukciu. Žalobkyňa po príchode na Slovensko požiadala o dávku v nezamestnanosti, v Nemecku o dávku v nezamestnanosti nepožiadala. V konaní nebola sporná skutočnosť, že v období posledných štyroch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nepreukázala žiadnu dobu poistenia v nezamestnanosti na území Slovenskej republiky, ale bola preukázaná doba poistenia v nezamestnanosti na území iného členského štátu Európskej únie. Doba poistenia v nezamestnanosti na území Nemecka od 01.09.2015 do 31.12.2018 a od 27.11.2019 do 16.05.2020 nebola sporná. Ustálil, že v konaní nebola sporná skutočnosť, že v období posledných štyroch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie žalobkyňa nepreukázala žiadnu dobu poistenia v nezamestnanosti na území Slovenskej republiky, ale bola preukázaná doba poistenia v nezamestnanosti na území iného členského štátu Európskej únie. Doba poistenia v nezamestnanosti na území Nemecka od 01.09.2015 do 31.12.2018 a od 27.11.2019 do 16.05.2020 nebola sporná.

4. Dávka v nezamestnanosti nebola žalobkyni priznaná, pretože podľa žalovanej nebolo možné zohľadniť dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú na území Nemecka do celkovej doby poistenia v nezamestnanosti, pretože žalobkyňa si nezachovala pevné väzby a bydlisko na území Slovenska počas výkonu posledného zamestnania na území iného členského štátu Európskej únie. Medzi účastníkmi konania zostalo sporné posúdenie bydliska a centra záujmov žalobkyne. Žalovaná posúdila zachovanie väzieb žalobkyne na Slovensku v súlade s čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia, a to dĺžku prítomnosti na území členských štátov Európskej únie podľa čl. 11 ods. 1 písm. a/ Vykonávacieho nariadenia, ktorá bola viac ako 4 roky a situáciu žalobkyne podľa čl. 11 ods. 1 písm. b/ Vykonávacieho nariadenia posúdila ako stabilnú pracovnú situáciu v Nemecku, s poukazom na opakovaný návrat do Nemecka, spoločný pobyt s priateľom v Nemecku, plnenie daňových povinností na území Nemecka a mala za preukázané, že žalobkyňa si väzby so Slovenskom počas činnosti zamestnankyne v Nemecku nezachovala. S týmto záverom žalovanej, o nezachovaní pevných väzieb a bydliska na území Slovenskej republiky počas výkonu posledného zamestnania na území iného členského štátu Európskej únie, v Nemecku, sa správny súd nestotožnil. V bode 97 a 98 napadnutého rozsudku správny súd uviedol, že: „V prvom rade bolo potrebné vyhodnotiť, podľa vykonávacieho nariadenia, čl. 11 ods. 1 písm. a/ - dĺžku a trvalosť prítomnosti žalobkyne na území dotknutých členských štátov, t.j. Nemecka. Žalobkyňa sa pracovne zdržiavala na území Nemecka od 01.09.2015 do 31.12.2018 a od 24.04.2019 do 17.05.2019. V období od 18.05.2019 do 27.11.2019 bol jej pobyt v Nemecku prerušený, v uvedenom období bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie na Slovensku. Následne od 27.11.2019 do 16.05.2020 sa opätovne pracovne zdržiavala v Nemecku. Prvý pracovný pobyt v Nemecku teda trval viac ako tri roky, následne sa žalobkyňa vrátila na Slovensko, kde bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie, a opätovný pracovný pobyt žalobkyne v Nemecku bol v trvaní pol roka. Podľa dĺžky prítomnosti na území Nemecka a s poukazom na jej návrat na Slovensko a zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie na Slovensku medzi pobytmi v Nemecku, nemožno považovať prítomnosť žalobkyne v Nemecku za dlhú a trvalú. (98) Podľa názoru súdu, ani pracovná situácia žalobkyne v Nemecku sa nedá hodnotiť ako stabilná. Od 01.09.2015 do 31.12.2018 a od 24.04.2019 do 17.05.2019 mala pracovný pomer na dobu určitú, až od 27.11.2019 do 16.05.2020 mala pracovný pomer na dobu neurčitú, ktorý skončil výpoveďou zamestnanca. Navyše, v posudzovanom období od 01.09.2015 do 31.08.2018 bola žalobkyňa zamestnankyňou slovenskej obchodnej spoločnosti e RCo s.r.o. a na prácu do Nemecka bola iba pridelená ako dočasne pridelený zamestnanec, nebola teda zamestnaná u nemeckého zamestnávateľa, čo tiež nesvedčí o stabilnej pracovnej pozícii žalobkyne na nemeckom pracovnom trhu. Z uvedeného vyplýva, že pracovnú zmluvu s nemeckým zamestnávateľom na dobu neurčitú mala žalobkyňa iba v období ani nie pol roka“ V bodoch 99 - 102 správny súd vyhodnotil bytovú situáciu žalovanej v Nemecku, ktorú žalovaná v preskúmanom rozhodnutí nijak nehodnotí, len konštatuje, že: „samotné vlastníctvo nehnuteľnosti na Slovensku nie je v konfrontácii s ostatnými zisteniami spôsobilé zmeniť záver žalovanej o bydlisku žalobkyne v Nemecku.“ V súvislosti s uvedeným správny súd poukázal na to, že: „...vlastníctvo nehnuteľnosti je jednou zo skutočností, ktoré je v zmysle čl. 11 ods. 1 písm. b) Vykonávacieho nariadenia potrebné zohľadniť pri posudzovaní bydliska dotknutej osoby, pretože vypovedá o jej bytovej situácii. Táto skutočnosť však musí byť vyhodnotená v celkovom kontexte spolu so všetkými skutočnosťami podľa čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia.“ Konštatoval,

že pokiaľ by bytová situácia žalobkyne v Nemecku bola stabilná a porovnateľná s podmienkami bývania zabezpečenými na území Slovenskej republiky, bol by záver žalovanej právne udržateľný. V prípade žalobkyne tomu tak však nebolo. Žalobkyňa bývala v hoteli spolu s ostatnými kolegami. Predmetné bývanie nemalo súkromný charakter naznačujúci záujem na vytvorení trvalého bývania (čo ani z druhu bývania nie je možné) a vlastného mimopracovného zázemia, ale sa jednalo o bývanie zamestnancov bez rodinných väzieb, prechodného - dočasného charakteru. Správne orgány sa vôbec nezaoberali otázkou, či išlo o bývanie, ktoré žalobkyňi reálne umožňovalo naplnenie potrieb dlhodobého bývania z hľadiska štandardov nájomného bývania a z hľadiska nevyhnutného súkromia, ktoré by svedčali o presune bydliska a centra záujmov žalobkyne do Nemecka. Skutočnosť, že žalobkyňa bývala v hoteli, so spoločnou kuchyňou a kúpeľňou a nehľadala si iné ubytovanie, svedčí o tom, že nemala úmysel sa natrvalo zdržiavať v zahraničí ani vytvoriť si tam bydlisko.

5. Z uvedených dôvodov správny súd dospel k záveru, že žalovaná nesprávne právne vec posúdila, že žalobkyňa si počas výkonu zamestnania (a platenia poistenia) v inom členskom štáte EÚ nezachovala centrum svojho záujmu, ako aj bydlisko na území Slovenskej republiky, a preto rozhodnutie žalovanej podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Správny súd uzavrel, že žalovaná vec nesprávne právne posúdila, nesprávne vyhodnotila skutočnosti pre posúdenie zachovania bydliska na území SR a zachovania centra záujmov a javí sa mu, že žalobkyňa dostatočným spôsobom preukázala zachovanie pevných väzieb, a teda aj bydliska na území Slovenskej republiky, a to s poukazom na nestabilné zamestnanie v Nemecku, nestabilné a len dočasné ubytovanie žalobkyne v Nemecku (v hoteli), spoluvlastníctvo nehnuteľností na bývanie na území Slovenskej republiky (titul nadobudnutia - kúpa v roku 2019 počas zamestnania v Nemecku), pravidelné návraty na Slovensko.

7. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP a úspešnej žalobkyňi priznal právo na úplnú náhradu trov konania proti neúspešnej žalovanej.

II. Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

8. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

9. Namietala, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a súčasne sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. h/ SSP).

10. Sťažovateľka zotrvala na názore, že vykonávanie zárobkových činností na území Nemecka (aj keď pre spoločnosť sídlacu na území Slovenska) v období od 14.07.2014 do 30.06.2015 a následne od 01.07.2015 do neurčitého dátumu ukončenia pracovnoprávneho vzťahu, svedčí o jednoznačnej orientácii žalobkyne na územie Nemecka. Následne sa na území Nemecka zdržiavala 4 roky a 8 mesiacov a vykonávala zárobkovú činnosť v pracovnoprávných vzťahoch v úhrne 3 roky a 11 mesiacov. Uvedené v porovnaní s pracovnou situáciou žalobkyne na území Slovenska (v trvaní 13 dní) jednoznačne preukazuje, že pracovná situácia žalobkyne na území Nemecka bola stabilná a že žalobkyňa sa dlhodobo a opakovane orientovala na nemecký pracovný trh. V konaní o nároku žalobkyne na dávku v nezamestnanosti bolo posúdené zachovanie jej väzieb na území Slovenska na základe všetkých zistených skutočností, ktoré boli komplexne vyhodnotené v ich vzájomnej súvislosti. Nakoľko o mieste bydliska žalobkyne uplatnením objektívnych kritérií uvedených v čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia pochybnosti nevznikli, nebolo potrebné čl. 11 ods. 2 tohto nariadenia aplikovať a skúmať jej subjektívny úmysel. Sťažovateľka dala do pozornosti aj judikát NS SR sp. zn. 1Sžsk/38/2017 ohľadom koncipovania otázky bydliska. Opakovane zdôraznila, že žalobkyňa mala možnosť požiadať o dávku v nezamestnanosti v štáte, kde naposledy pracovala a bola poistená pre prípad nezamestnanosti - na území Nemecka. Koordinačné predpisy nezakotvujú právo osôb pracujúcich v členskom štáte Európskej únie uplatniť si nároky na sociálne zabezpečenie v ktoromkoľvek členskom štáte Európskej únie a požadovať bezpodmienečné zohľadnenie dôb poistenia v nezamestnanosti dosiahnutých v inom území na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti.

11. Sťažovateľka v súvislosti s kasačným dôvodom podľa § 440 ods. 1 písm. h) SSP poukázala na rozsudky NS SR a NSS SR v období rokov 2021-2023, napr. 6Ssk/49/2022 z 28.02.2023, sp. zn. 9Sžsk/40/2021 z 25.10.2022, sp. zn. 7Ssk/103/2021 z 25.10.2021, v ktorých sa kasačný súd a zhodne aj odvolací súd stotožnili s právnym názorom žalovanej ohľadom bydliska. Súčasne poukázala na početné rozhodnutia krajských súdov, z ktorých je podľa názoru sťažovateľky zrejmé, že príslušné súdy sa aj v prípade preukázania slabších väzieb účastníka konania so štátom jeho zamestnania stotožnili s názorom žalovanej vo veci posúdenia bydliska dotknutej osoby.

12. Navrhla, aby najvyšší správny súd rozsudok podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

13. Žalobkyňa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti považovala kasačnú sťažnosť za nedôvodnú. Nestotožnila sa s právnym názorom sťažovateľky a zastáva názor, že počas posledného zamestnania v Nemecku jej bydlisko na území Slovenskej republiky zostalo zachované, pričom nedošlo k narušeniu jej väzieb k Slovenskej republike.

14. Opätovne poukázala na rozhodnutie, ktoré bolo vydané pre druhu žalobkyne, ktorý bol pre posúdenie dávky v nezamestnanosti v identickej situácii ako žalobkyňa, pričom dávka v nezamestnanosti mu bola priznaná, a teda samotná žalovaná uznala zachovanie jeho väzieb v Slovenskej republike. V súlade s princípom právnej istoty, resp. v súlade s princípom legitímneho očakávania v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok v znení neskorších predpisov, rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely. Kasačnú sťažnosť navrhla zamietnuť a priznať jej úplnú náhradu trov konania voči žalovanej.

15. Vyjadrenie žalobkyne ku kasačnej sťažnosti bolo doručené žalovanej na vedomie 08.08.2023.

III. Právne posúdenie veci kasačným súdom

16. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná

17. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

18. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

19. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

21. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

22. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým zrušil rozhodnutie žalovanej zo dňa 14. júna 2022, č. 2969-15/2022-BA, ktorým táto postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. odvolanie žalobkyne v celom rozsahu zamietla a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník, zo dňa 7. októbra 2020, číslo 5741/2020-SK-DvN, vo veci nepriznania nároku na dávku v nezamestnanosti.

23. Podľa § 13 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom v rozhodnom období, z poistenia v nezamestnanosti sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytuje dávka v nezamestnanosti.

24. Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom v rozhodnom období, poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

25. Podľa čl. 61 ods. 1 Základného nariadenia, príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

26. Podľa čl. 61 ods. 2 Základného nariadenia, s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a) sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky: - doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia, - doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo - doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

27. Podľa čl. 65 ods. 2 Základného nariadenia, úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

28. Podľa čl. 65 ods. 5 Základného nariadenia, nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

29. Podľa čl. 11 ods. 1, 2 Vykonávacieho nariadenia, ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje Základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať: a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov; b) situáciu dotknutej osoby vrátane: i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy; ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb; iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti; iv) v prípade študentov zdroja ich príjmov; v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná; vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely (1). Ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

30. Podľa čl. 1 písm. j/ Základného nariadenia, na účely tohto nariadenia „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

31. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej, vrátane administratívneho spisu prvostupňového správneho orgánu, zistil, že žalobkyňa bola od 17.05.2020 zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Žiadosťou spísanou na predpísanom tlačive dňa 15.06.2020 požiadala Sociálnu poisťovňu, pobočka Svidník, o dávku v nezamestnanosti. V ten istý deň vo Vyhlásení žiadateľa na posúdenie zachovania centra záujmov v zmysle článku 65 ods. 2, 3 a 5 Základného nariadenia a čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia potvrdila odchod do členského štátu EÚ - Nemecko v novembri 2019 (návrat na územie SR v máji 2020), pravidelnosť návratov na územie Slovenska raz mesačne do februára 2020, od marca 2020 neboli návraty možné kvôli pandémie Covid 19, počas pobytu v zahraničí sa s ňou zdržiaval priateľ V. Ž. (nar. XXXX), rodičia a sestra mali bydlisko na Slovensku, počas pobytu v inom členskom štáte EÚ bývala s kolegami, bývanie mala zabezpečené pracovnou agentúrou. Z vyhlásenia tiež vyplýva, že žalobkyňa na území SR počas návratov z členského štátu EÚ bývala od 04.04.2019 vo vlastnom dome na adrese Z. XX. Podľa § 189 zákona č. 461/2003 Z. z. bola na pobočke Sociálnej poisťovne vo Svidníku so žalobkyňou spísaná zápisnica. Predmetom konania bolo posúdenie zachovania bydliska na území SR vo veci nového došetrenia žiadosti o dávku v nezamestnanosti žalobkyne. Z bodu 1 zápisnice vyplýva, že žalobkyňa pracovala na území Nemecka od 01.09.2015 do 16.05.2020 u troch zamestnávateľov. Zo zamestnania, ktoré bolo v štáte EÚ, sa vracala na územie Slovenskej republiky raz mesačne na návštevu k svojej rodine. Počas dovolenky sa vždy zdržiavala na území Slovenska, v mieste trvalého pobytu, kde bývajú rodičia a neskôršie v obci Z., kde si spolu s priateľom kúpili rodinný dom. Príbuzenské vzťahy neboli nadobudnuté na území členských štátov EÚ. V bode „iné skutočnosti“ potvrdila, že pred odchodom do štátov EÚ a po ukončení štúdia mala problém zamestnať sa na Slovensku, preto sa rozhodla odísť do zahraničia s úmyslom zarobiť peniaze na kúpu domu na Slovensku. Ďalej uviedla, že na Slovensku mala okrem rodičov aj iných príbuzných a priateľov, s ktorými sa počas návratov pravidelne stretávala a stretáva. Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník, dňa 07.10.2020 rozhodnutím č. 5742/2020-SK-DvN zo dňa 07.10.2020 podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodla, že žalobkyňa nemá nárok na dávku v nezamestnanosti. Dôvodila tým, že na základe zisteného stavu dospela k záveru, že menovaná si centrum záujmov na Slovensku nezachovala. V konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti bolo prihladené na všetky navrhovateľkou uvádzané skutočnosti, ktoré svedčia o zachovaní istých väzieb so Slovenskom, ale jednoznačne nepreukazujú zachovanie bydliska na Slovensku počas výkonu zárobkovej činnosti v členskom štáte EÚ. Na odvolanie žalobkyne žalovaná preskúmaným rozhodnutím zamietla odvolanie v celom rozsahu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník. Žalovaná v odôvodnení uviedla, že celková dĺžka pobytu s prerušením

viac ako 4 roky, spoločný pobyt s priateľom, opakovaný návrat do zamestnania na územie Nemecka, stabilné zamestnanie, s prioritnou orientáciou na nemecký pracovný trh, s prihladením na nevýznamnú pracovnú históriu na Slovensku pred odchodom do zahraničia boli vyhodnotené silnejšie ako ostatné skutočnosti rodina na Slovensku, deklarované návraty na územie Slovenska, zasielanie finančných prostriedkov na bankový účet na Slovensku, finančné produkty, zakúpenie nehnuteľnosti spoločne s priateľom (vrátane jej rekonštrukcie), ktoré žalobkyňa uviedla ako väzby na Slovensko. Odvolací orgán mal zo spisového materiálu za preukázané, že počas výkonu zárobkovej činnosti v Nemecku sa žalobkyňa v tomto čase zdržiavala, bývala, trávila pracovný čas aj mimopracovný čas s priateľom, platila zákonné odvody i dane na území Nemecka. Všetky tieto skutočnosti preukázali prenesenie a vytvorenie centra záujmov žalobkyne na území Nemecka opakovane pracovať a žiť s priateľom. Žalobkyňa žiadala žalobou doručenou krajskému súdu rozhodnutie žalovanej preskúmať súdom.

32. V predmetnej veci bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že žalobkyňa ako osoba vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie si uplatnila nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 a nasl. zákona č. 461/2003 Z. z. podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Tiež nebolo sporné, že v zmysle ňou vyplneného Vyhlásení žiadateľa na posúdenie zachovania centra záujmov v spojení s jej výsluchom uskutočneným dňa 10.10.2020 sa žalobkyňa zdržiavala na území Nemecka od septembra 2015 do mája 2020, kde mala pracovný pomer u troch zamestnávateľov cez pracovnú agentúru. Jej zamestnanie nemalo sezónny charakter. Ďalej bolo zistené, že v Nemecku sa zdržiavala so svojím priateľom V. Ž., s ktorým si v roku 2019 kúpili na Slovensku v obci Z. rodinný dom.

33. Kasačný súd vykonaným šetrením, vyžiadaním správy zo Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník, zistil, že V. Ž. bol Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, dňom 26.05.2020, zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník a rozhodnutím č. 255/2022-SK-DvN dňa 17.01.2022 bolo rozhodnuté o žiadosti V. Ž., bytom Z. Č. XX, tak, že podľa § 104 a nasl. zákona č. 461/2003 Z. z. má nárok na dávku v nezamestnanosti od 26.05.2020 na obdobie šiestich mesiacov, pri splnení ustanovených zákonných podmienok. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, v období od 26.05.2016 do 25.05.2020, na území Slovenska nepreukázal žiadne doby poistenia v nezamestnanosti, túto dobu poistenia v nezamestnanosti preukázal na území iného členského štátu Európskej únie v celkovom počte 1 146 dní.

34. V zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky nemožno nepripomenúť, že Slovenská republika je právny štát, čo priamo vyplýva z čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a je založený na princípoch právnej istoty a predvídateľnosti právnych noriem, pričom nejasné a neurčité právne normy nemožno aplikovať a vykladať na ťarchu adresáta právnej normy, ale vždy na ťarchu tvorcu právnej normy. Tak napr. v náleze sp. zn. PL ÚS 67/07 zo dňa 6. februára 2008 Ústavný súd Slovenskej republiky judikoval „princíp právnej istoty je nepochopiteľne neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného v čl. 1 ods. 1 ústavy.“ Ústavný súd v súvislosti s princípom právnej istoty vo svojej judikatúre už viackrát uviedol, že s jeho uplatňovaním v právnom štáte sa spája požiadavka všeobecnosti, platnosti, trvácnosti, stability, racionality a spravodlivého obsahu právnych noriem (PL ÚS 15/98, tiež napr. PL ÚS 1/04 alebo PL ÚS 8/04.) Štátne orgány môžu podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky konať iba na základe ústavy, v jej medziach a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

35. Oprávnenie rozhodovať o rozsahu zisťovania podkladov pre rozhodnutie, ako aj výber dôkazných prostriedkov vyplýva z vrchnostenského postavenia správneho orgánu s jeho právomocou danou mu zákonom voči subjektom podriadeným mu pri rozhodovaní ako z vyšetrovacieho princípu, na ktorom je konanie o nároku na dávku v nezamestnanosti v zákone č. 461/2003 Z. z. založené. To však neznamená, že by správny orgán v prípade konania o nároku na dávku v nezamestnanosti nerešpektoval procesné práva žiadateľa o dávku, základné zásady správneho konania a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý zaručuje právo na spravodlivý proces.

36. V súvislosti so skúmaním okolností uvedených v čl. 11 Vykonávacieho nariadenia posudzovanie centra záujmov dotknutej osoby nemožno zúžiť len na posudzovanie dĺžky a stability zamestnania, ktoré bolo žalobkyňi zabezpečené pracovnou agentúrou so sídlom na Slovensku. Zobrať do úvahy je potrebné i ďalšie, nielen tam ako príklad uvedené okolnosti v ich vzájomnej súvislosti. Skutočnosť tvrdená správnym orgánom, že „z komplexného posúdenia z pohľadu na minulosť žiadateľky a následné orientovanie sa na trh práce v Nemecku spolu s priateľom svedčia o významnejších skutočnostiach ako kúpa nehnuteľnosti počas zamestnania v Nemecku a tiež návraty na Slovensko“ nesvedčí pre jednoznačnosť záveru žalovanej o nezachovaní bydliska a väzieb žalobkyne na SR, keď v prípade priateľa žalobkyne Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník, rozhodla opačne, keď mu nárok na dávku v nezamestnanosti v podstate na základe rovnakých skutkových okolností priznala. Preto sa kasačný

súd stotožnil so záverom správneho súdu o nesprávnom právnom posúdení veci a o zachovaní centra záujmov, ako aj bydliska žalobkyne, na území Slovenskej republiky.

37. Kasačný súd poznamenáva, že správne orgány dbajú na to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely. Takýto rozdiel v danej veci nastal vydaním rozhodnutia číslo 255/2022-SK-DvN dňa 17.01.2022 pobočkou Sociálnej poisťovne Svidník, v prípade žiadateľa V. Ž.W., priateľa žalobkyne, s ktorým vykonávala prácu v Nemecku v rovnakom čase a za rovnakých podmienok.

38. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, kasačný súd námietky žalovanej uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

39. Podľa § 469 SSP, ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu.

40. O trovách konania rozhodol najvyšší správny súd podľa § 467 ods. 1, § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP tak, že žalobkyni, ktorá v konaní dosiahla úspech, priznal nárok na náhradu trov konania na kasačnom súde. O výške náhrady trov konania rozhodne krajský súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

41. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte v pomere hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.